

Uffiċċju tal-Kummissarju
għall-Organizzazzjonijiet Volontarji

Kodiċi ta' Governanza Tajba, Prattiċi u Etika

għall-Amministraturi tal-Organizzazzjonijiet Volontarji

WERREJ

1.	Introduzzjoni	4
L-Ewwel Parti		
Definizzjoni u Provvedimenti Oħra Ġenerali		5
2.	Għaliex sar dan il-Kodiċi?	5
3.	Definizzjoni ta' 'Organizzazzjonijiet Volontarji'	6
4.	Definizzjoni ta' 'Amministratur'	8
It-Tieni Parti		
Dmirijiet u l-Kodiċi ta' Etika		11
5.	Dmirijiet	11
6.	Kodiċi ta' Etika	15
It-Tielet Parti		
Il-Bord tal-Amministraturi		16
7.	Kondotta Ġenerali	16
8.	Laqgħat tal-Bord tal-Amministraturi	17
9.	Responsabbiltajiet tal-Bord tal-Amministraturi	18

Sunt tal-Prinċipji Ewlenin u Kontenut	
L-Ewwel Parti	21
10. Definizzjonijiet u Provvedimenti Ġenerali Oħra	21
It-Tieni Parti	22
11. Doveri u Kodiċi ta' Etika	22
It-Tielet Parti	23
12. Il-Bord tal-Amministraturi	23

Kodiċi ta' Governanza Tajba, Prattiċi u Etika għall-Amministraturi tal-Organizzazzjonijiet Volontarji

1. Introduzzjoni

Il-Kodiċi ta' Governanza Tajba, Prattiċi u Etika għall-Amministraturi tal-Organizzazzjonijiet Volontarji (minn hawn 'il quddiem għall-fini ta' din il-pubblikazzjoni imsejjaħ il-Kodiċi) huwa maħruġ mill-Kummissarju għall-Organizzazzjonijiet Volontarji (għall-fini ta' din il-pubblikazzjoni it-terminu "Kummissarju" tfisser il-Kummissarju għall-Organizzazzjonijiet Volontarji) bħala parti mit-tweqqif ta' dmirijietu li fost l-oħrajn jinkludu s-sorveljar tal-imġieba tal-amministraturi tal-organizzazzjonijiet volontarji (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ organizzazzjonijiet fil-plural u organizzazzjoni fis-singular). Dan il-Kodiċi qed jinħareġ skont kif stipulat f'artiklu 7 (1)(h) u Artiklu 8(2) tal-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji, Kap 492 tal-Liġijiet ta' Malta.

Dan huwa l-ewwel Kodiċi ta' din ix-xorta mhejji għas-settur volontarju f'Malta. L-iskop ewlieni ta' din il-pubblikazzjoni huwa li jiġu stabbiliti standards, prinċipji u regoli rigward il-governanza tajba u prattiċi tajba li l-amministraturi tal-organizzazzjonijiet volontarji għandhom isegwu fit-tweqqif tal-ħidma tagħhom u fl-għoti tas-servizzi li joffru. L-amministraturi huma mistennija li jagħtu kunsiderazzjoni xierqa kif ukoll ifittxu li jiġu ggwidati minn dan il-Kodiċi, skont kif dan jista' jiġi emendat minn żmien għal żmien.

Dan il-Kodiċi ġie mhejji mill-Kummissarju bl-għajnuna tal-konsulenti legali tiegħu wara konsultazzjoni mal-Kunsill Malti għas-Settur tal-Volontarjat (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ il-"Kunsill"). Il-membri tal-Kunsill taw kontribut siewi u sinifikanti fit-tweqqif ta' dan il-Kodiċi.

L-Ewwel Parti

Definizzjonijiet u Provedimenti Oħra Ġenerali

2. Għaliex sar dan il-Kodiċi?

- 2.1 Dan il-Kodiċi huwa maħsub, biex flimkien ma għodod meħtieġa oħra imħejjija mill-Kummissarju, jgħin lill-organizzazzjonijiet volontarji u lill-amministraturi tagħhom sabiex itejbu u jgħollu il-livelli tagħhom ta' governanza, jużaw prattiċi tajba u jkunu iżjed responsabbli kemm għal dik li hija l-effiċjenza, il-kredibilita' u l-avvanz tal-organizzazzjoni tagħhom, kif ukoll fl-interess tal-pubbliku ġenerali.
- 2.2 Governanza u prattiċi tajba huma kriterji essenzjali għat-tmexxija ta' kull attivita' biex din, kemm jekk tkun kbira u kemm jekk tkun żgħira, tkun ta' suċċess. Dan il-prinċipju għandu japplika għall-organizzazzjonijiet volontarji bl-istess mod kif japplika għal organizzazzjonijiet oħra. It-terminu governanza tajba għandu jinftiehem mhux sempliċement bħala ġestjoni effettiva u effiċjenti iżda wkoll jinkludi ġestjoni li tkun demokratika u etikament korretta. Il-livelli u l-prinċipji ta' governanza tajba huma deskritti hawn taft.
- 2.3 Kodiċi ta' din ix-xorta jagħti lok lill-organizzazzjonijiet li joħolqu regoli ta' kondotta u sistemi ta' kontabilità għall-amministraturi tagħhom li jiżguraw l-ogħla livelli ta' etika u demokrazija fit-twettiq ta' dmirijietom kif ukoll ikun hemm iżjed trasparenza u responsabbiltà fl-azzjonijiet tagħhom. Dawn il-kwalitajiet għandhom ikunu meqjusa bħala valuri sodi fil-*ethos* u fil-kultura amministrattiva tal-organizzazzjonijiet volontarji; mill-akbar waħda sal-iżgħar fosthom.

- 2.4 Minkejja li l-konformita' ma' dak li huwa elenkat f'dan il-Kodiċi mhix obbligatorja, l-organizzazzjonijiet volontarji għandhom jirrevedu d-dokumenti li jmxu l-operat tagħhom, l-istatuti, l-kodiċi ta' mgieba u kwalunkwe dokument ieħor simili billi jħarsu lejn dan il-Kodiċi bħala gwida, u b'hekk jemendawhom kif meħtieġ sabiex dawn id-dokumenti jkunu konformi mar-rakkomandazzjonijiet stipulati f'dan il-Kodiċi.
- 2.5 L-organizzazzjonijiet volontarji li jimplimentaw u jimxu skont il-prinċipji elenkati f'dan il-Kodiċi għandhom jagħmlu dikjarazzjoni dwar dan fir-rapport annwali tagħhom u f'materjal ieħor relevanti li jipubblikaw.
- 2.6 Filwaqt li l-organizzazzjonijiet volontarji kollha huma mhegga biex jimplimentaw il-kontenut ta' dan il-Kodiċi, nafu li l-implimentazzjoni tal-*standards/livelli* msemmija se tkun waħda gradwali hekk kif l-organizzazzjoni tiżviluppa u jiġu introdotti prattiċi governattivi iżjed formali.
- 2.7 L-amministraturi tal-organizzazzjoni huma mistiedna biex jitolbu parir bil-miktub u jikkellmu mal-Kummissarju f'każ li - d-dokumenti ta' tmexxija u l-istatuti tagħhom ma jippermettux li dawn jaddottaw xi waħda jew iżjed mir-rakkomandazzjonijiet elenkati f'dan il-Kodiċi u/jew fejn hemm xi klawnsola f'dawn id-dokumenti jew statuti li ma tippermettix lill-amministraturi li jemendaw dawn id-dokumenti u/jew f'każ li tali emendi jkunu jridu jsiru minn terzi persuni.

3. Definizzjoni ta' 'Organizzazzjonijiet Volontarji'

- 3.1 'Organizzazzjoni volontarja' huwa t-terminu użat fl-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji, li huwa l-att li jmxu s-settur volontarju u li ġie fis-seħħ fil-11 ta' Diċembru 2007. Ġieli jintużaw termini oħra li jirreferu għall-istess ħaġa bħal per eżempju - NGO (Organizzazzjoni mhux Governattiva) lokalment, "*charities*" fir-Renju Unit u "*non-profit organisation*" fl-iStati Uniti.

3.2 Artiklu 3 tal-Att dwar l-Organizzazzjoniet Volontarji jstabilixxi li organizzazzjoni volontarja hija organizzazzjoni li “*tkun inħolqot jew twaqqfet - (i) għal skop legittimu; (ii) bħala li ma tagħmilx profitt; u (iii) li hija volontarja*”, L-organizzazzjonijiet volontarji huma indipendenti u awtonomi mill-Gvern u ma jstgħux jiġu stabbiliti bħala kumpaniji b’responsabbiltà limitata jew bħala soċjetà kummerċjali. L-organizzazzjoni tista’ tkun fondazzjoni, trust ta’ karita’, assoċjazzjoni ta’ persuni jew organizzazzjoni temporanja.

3.3 It-terminu “organizzazzjoni volontarja” jinkludi fih firxa wiesgħa ta’ organizzazzjonijiet inkluż dawk imwaqqfa għal:

- (a) skopijiet ta’ karita’ jew filantropiċi;
- (b) l-avvanz tal-edukazzjoni, edukazzjoni fiżika u sports;
- (c) l-avvanz tar-reliġjon, l-avvanz tas-saħħa, u avvanz soċjali u tal-komunita’;
- (d) l-avvanz tal-kultura, arti u wirt nazzjonali;
- (e) l-avvanz tal-ħarsien u titjib tal-ambjent, inkluż il-ħarsien tal-animali;
- (f) il-promozzjoni tad-drittijiet tal-bniedem, riżoluzzjoni ta’ kunflitti, demokrazija, rikonċiljazzjoni, u
- (g) il-promozzjoni u l-ħarsien ta’ interessi ta’ organizzazzjonijiet oħra bi skop soċjali jew federazzjonijiet tagħhom.

3.4 L-organizzazzjonijiet volontarji jvarjaw f’dak li huwa daqs, dħul u kumplessità fl-operat tagħhom. Għaldaqstant l-istil u l-ħtigijiet ta’ governanza tajba ivarjaw ukoll. B’hekk hemm ċertu klawnsoli fi fandan dan il-Kodiċi li ma jkunux applikabbli għal ċertu organizzazzjonijiet. F’dawn il-każijiet dan il-Kodiċi għandu jiġi interpretat skont dawn il-bżonnijiet. Per eżempju, f’każ ta’ organizzazzjonijiet żgħar, il-governanza tajba tista’ tfisser biss iż-żamma ta’ dokumenti reġistrati b’mod xieraq, ċarezza fit-tqassim tar-rwoli u responsabbiltajiet kif ukoll ħolqien ta’ prattiċi tajba f’dak li għandu x’jaqsam ma’ *‘teamwork’*.

4. Definizzjoni ta' 'Amministratur'

- 4.1 'Amministratur' huwa mfisher f'Artiklu 2(1) tal-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji bħala "persuna mañtura biex tikkontrolla, tissorvelja jew tamministra organizzazzjoni, u tinkludi gvernatur, direttur, *trustee*, jew membru ta' kumitat jew kull persuna oħra li twettaq funzjonijiet bħal dawk ukoll jekk tkun magħrufa taħt isem ieħor, izda ma tkunx tinkludi *manager* jew xi ufficjal eżekuttiv waqt li jkun qiegħed iwettaq funzjonijiet taħt kuntratt bi ħlas ħlief sakemm huwa jkun amministratur u dan biss għar-rigward tal-funzjonijiet tiegħu bħala amministratur."
- 4.2 L-amministratur fi ħdan organizzazzjoni volontarja, għandu dmir li jikkontrolla, jissorvelja u jamministra l-organizzazzjoni li tkun fdata f'idejh izda li ma jkollu l-ebda dritt ta' pussess fuqha. Għaldaqstant ir-rwol tiegħu/tagħha fit-tmexxija huwa wieħed purament ta' kustodja. L-amministratur huwa mitlub li jwettaq dmirijietu hekk kif elenkati f'dan il-kodiċi u għandu jkun responsabbli għall-imġieba tiegħu/tagħha fil-konfront tal-amministraturi l-oħra, il-membri tal-organizzazzjoni volontarja kif ukoll lejn il-pubbliku ġenerali.
- 4.3 L-amministraturi għandhom l-obbligu li f'kull ħin iħaddnu livell għoli ta' integrita' personali u responsabbilta' sħiħa fit-twettiq ta' dmirijietom.
- 4.4 L-amministraturi fis-settur volontarju għandhom iqisu s-servizz tagħhom bħala wieħed għall-ġid ta' ħaddieħor u mhux għall-interess personali iġifieri mingħajr aspettattiva ta' premji materjali; hekk kif titlob l-etika ġenerali li għandha tispira lis-settur.

- 4.5 Is-settur tal-volontarjat ovvjament jeħtieġ li l-amministraturi jħaddnu l-oġġla livelli ta' etika. Skond Artiklu 2(1) paragrafu (ċ) tal-Liġi fir-rigward ta' "li ma jagħmlux profitt" kif ukoll f'paragrafu (a) tad-definizzjoni tat-terminu "volontarja", l-amministraturi ta' organizzazzjoni volontarja m'għandhomx jingħataw xi tip ta' ħlas jew remunerazzjoni għas-servizzi tagħhom.¹ Biex organizzazzjoni tikkwalifika bħala "volontarja", din għandha tissodisfa dan il-kriterju u/jew kriterju ieħor jew iżjed mil-lista ta' kriterji elenkata fid-definizzjoni ta' "volontarja".
- 4.6 Madankollu, l-fatt li l-amministraturi m'għandhomx jirċievu rimunerazzjoni m'għandu jnaqqas bl-ebda mod mill-professjonalita' u mill-imġieba professjonali tat-twettiq ta' dmirijietom fl-amministrazzjoni tal-organizzazzjoni volontarja. Għaldaqstant wieħed jispera li l-korrettezza etika tingħaqad ma' impenn sħiħ professjonali biex dejjem jittejbu l-ambitu u l-għanijiet tal-organizzazzjoni volontarja.
- 4.7 Sabiex ikun hemm konformita' ma' paragrafi (d) sa (f) imsemmija hawn fuq, kif ukoll skont id-definizzjoni tat-terminu "ma tagħmilx profitt" u l-provizjonijiet marbuta mad-definizzjoni ta' "volontarja" f'Artiklu 2(1), dejjem fl-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji, l-amministraturi m'għandhom jirċievu "ebda rimunerazzjoni għas-servizz tagħhom talli jkunu qegħdin iwettqu l-funzjonijiet ta' amministraturi" ħlief fil-każijiet kif ġej:
- (a) sakemm l-istatut ma jipprovdi mod ieħor, l-amministraturi jistgħu jirċievu onorarju raġonevoli għas-servizzi mogħtija, sakemm il-ħlas ta' dan l-onorarju ma jippreġudikax materjalment il-kisba tal-għanijiet tal-organizzazzjoni;

¹ Madankollu, paragrafu (i) fid-definizzjoni tat-terminu "volontarja" jipprovdi li l-amministraturi jistgħu jirċievu onorarju raġonevoli għas-servizzi li jagħtu sakemm il-ħlas ta' dak l-onorarju ma jkunx materjalment jippreġudika l-kisba ta' l-iskopijiet tal-organizzazzjoni volontarja."

- (b) fejn jingħata onorarju raġonevoli, l-amministratur għandu jagħmel dikjarazzjoni bil-kitba fejn juri li s-somma li daħħal ma tkunx taqbeż għaxra fil-mija (10%) tad-dħul annwali taxxabbli tiegħu/tagħha sakemm dan l-onorarju ma jaqbiżx €1,000 (elf Ewro) fis-sena. Dan il-limitu jista' jiġi rivedut minn żmien għal żmien biex jirrifletti r-rata tal-inflazzjoni.
- (c) Meta l-onorarju jaqbeż il-limitu ta' €1,000 (elf Ewro) f'sena, din is-somma ma titqiesx bħala onorarju raġonevoli. Għaldaqstant l-organizzazzjoni volontarja in kwistjoni tkun qegħda tikser il-provvedimenti tal-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji. F'każ bħal dan, għandu jintalab il-parir tal-Kummissarju mill-Bord tal-Amministraturi tal-organizzazzjoni in kwistjoni; biex imbagħad il-Kummissarju jagħmel il-valutazzjoni tiegħu skont iċ-ċirkostanzi li jiġu ppreżentati u jiddeciedi jekk għandux jaċċetta jew jirrifjuta li l-onorarju jaqbeż €1,000 (elf Ewro) u jagħti raġuni għad-deċiżjoni tiegħu;
- (d) L-organizzazzjoni tista' tirrifondi kull spiża raġonevoli li ssir minn amministratur f'isem l-organizzazzjoni sakemm dan ir-rimborż jiġi awtorizzat bil-kitba minn qabel mill-bord tal-amministraturi, dejjem dment li d-dokumenti li jmexxu l-organizzazzjoni, l-istatut jew il-liġi rilevanti jew xi regolament ieħor ma jeżiġux li jsiru xi provvedimenti oħra f'dak li għandu x'jaqsam ma' awtorizzazzjoni ta' dan it-tip.
- (e) Meta persuna għandha r-rwol kemm ta' amministratur kif ukoll ta' impjegat fi ħdan l-istess organizzazzjoni volontarja, hu/hi jista' jitħallas għas-servizzi mogħtija fil-kapaċita' tiegħu/tagħha bħala impjegat/a. Madankollu, l-organizzazzjoni trid tiżgura li din ir-rimunerazzjoni tal-impjegati tagħha ma tippregudikax il-kisba tal-għanijiet tal-organizzazzjoni. Barra minn hekk, l-organizzazzjoni għandha tiżgura li l-impjegati ma jingħatawx f'las għal servizz li huma jistgħu joffru fil-kapaċita' tagħhom bħala amministraturi tal-organizzazzjoni.

4.8 Għandu jkun hemm distinzjoni ċara bejn is-servizzi li persuna toffri bħala amministratur u s-servizzi li l-istess persuna twettaq bħala impjegat tal-organizzazzjoni volontarja. Skont il-provvedimenti tal-Att dwar il-Protezzjoni tad-Data, Kap 440 tal-Liġijiet ta' Malta u liġijiet jew regolamenti rilevanti oħra, il-persuna li qed tiġi mħallsa bħala impjegat/a għandha:

- (a) Tiddikjara l-ammont li tirċievi fil-kapaċita' tagħha bħala impjegata fi fhdan l-organizzazzjoni;
- (b) Tagħti kopja tal-Kuntratt tax-Xogħol, awtentikat minn avukat jew nutar, lill-Kummissarju. Dan il-kuntratt jintuża biss għal skopijiet interni mill-Kummissarju, u
- (c) Tagħti l-awtorizzazzjoni tiegħu/tagħha bil-miktub biex fir-rapport annwali jiġu ppublikati is-servizzi li din il-persuna tipprovdi bħala impjegat/a.

It-Tieni Parti

Dmirijiet u l-Kodiċi ta' Etika

5. Dmirijiet

5.1 Kull amministratur huwa marbut b'obbligi fiduċjarji u għaldaqstant huwa mistenni li jgħib ruħu kif jixraq għal dan ir-rwol. L-amministraturi għandhom jonoraw l-obligazzjonijiet fiduċjarji tagħhom hekk kif elenkat f'Artiklu 1124 A tal-Kodiċi Ċivili Kap 16 tal-Liġijiet ta' Malta (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ "Kodiċi Ċivili")

5.2 Bħala fiduċjarji, l-amministraturi jgawdu minn pożizzjoni ta' responsabbiltà u fiduċja fi fhdan l-organizzazzjoni volontarja li jmexxu għaldaqstant għandhom igħibu ruħhom b'mod altruwistiku għall-benefiċċju tal-istess organizzazzjoni.

- 5.3 Persuni fdati b'hal ma huma l-amministraturi għandhom dmir, li fost affarijiet oħra, jwettqu l-obbligazzjonijiet tagħhom b'mod ġenwin u jgħibu ruħhom b'onesta' f'kull ċirkostanza.
- 5.4 L-amministraturi ta' organizzazzjoni volontarja għandhom jagħmlu dak kollu li hu meħtieġ biex tiġi żgurata trasparenza u reputazzjoni tajba tal-organizzazzjoni volontarja kif ukoll biex ikabbru l-għarfien pubbliku f'dak li għandu x'jaqsam mal-operat u mal-missjoni tal-istess organizzazzjoni. L-amministraturi għandhom ikunu responsabbli kemm fl-imġieba personali tagħhom kif ukoll għandhom ikunu trasparenti f'kull qasam tax-xogħol tagħhom.
- 5.5 Sabiex iżommu livelli għolja ta' kredibilita', responsabbilta', trasparenza, reputazzjoni tajba u wkoll sabiex joħolqu għarfien pubbliku dwar l-organizzazzjoni tagħhom, l-amministraturi jeħtieġ li:
- (a) Jippreparaw ir-rendikont annwali tal-organizzazzjoni volontarja hekk kif stipulat fil-liġijiet jew regolamenti rilevanti kif ukoll skont kif elenkat f':
 - i) Artiklu 10 fit-Tieni Skeda tal-Kodiċi Ċivili (minn issa 'l quddiem it-Tieni Skeda) fejn applikabbli;
 - ii) l-Artikolu 21 (4) tal-Att dwar it-*Trusts* u *Trustees*, Kapitolu 331 tal-Liġijiet ta' Malta (minn hawn 'il quddiem imsejjaħ il-"TTA") fejn applikabbli;
 - iii) Artiklu 12(1)(g) u (i) tal-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji, u
 - iv) Kull liġi u/jew regolamenti oħra rilevanti.
 - (b) Jippreparaw ir-rapporti annwali tal-organizzazzjoni volontarji li għandhom jinkludu rendikont dettaljat tal-attivitajiet organizzati mill-organizzazzjoni volontarja matul is-sena ta' qabel flimkien ma' dettalji oħra importanti li jista' jkun li huma elenkati fil-liġijiet/regolamenti rilevanti;

- (c) Iżommu u jiżguraw li tinżamm konformita' ma' statut li jkun aġġornat;
- (d) Iżommu reġistri aġġornati b'dettalji speċifiċi (iġifieri, l-isem, l-indirizz, dettalji, numri tal-karta tal-identita' u tal-passaport) tal-promoturi, membri, benefatturi, beneficijarji u persuni oħra marbuta jew li b'xi mod jagħtu kontribuzzjoni lill-organizzazzjoni volontarja;
- (e) Iżommu u jikkumpilaw informazzjoni rilevanti (isem, karta tal-identita', terminu tal-ħatra, l-impjieg u oqsma ta' responsabbilta') dwar l-amministraturi li bħalissa jagħmlu parti mill-kumitat kif ukoll dwar amministraturi ta' qabel;
- (f) Iżommu informazzjoni aġġornata dwar l-istat, l-ammont u l-azzjonijiet li jittieħdu fir-rigward ta' propjeta' eżistenti tal-organizzazzjoni volontarja kif ukoll židiet li jsiru mal-istess propjeta'.

5.6 L-amministraturi għandhom jimxu dejjem b'konformita' mal-liġijiet applikabbli u/ jew ir-regolamenti li jaffetwaw l-amministrazzjoni tal-organizzazzjoni u għandhom jiżguraw li l-organizzazzjoni u l-persuni kollha konnessi ma' jew li jagħtu xi kontribut fi ħdan l-organizzazzjoni għandhom jagħmlu l-istess.

5.7 L-amministraturi għandu jkollhom dritt għall-aċċess għal kull informazzjoni dwar l-organizzazzjoni li jista' jkollhom bżonn waqt it-tweqqi tad-dmirijiet tagħhom skont il-liġijiet/regolamenti applikabbli, skont dan il-Kodiċi kif ukoll skont il-provvedimenti mnizzla fl-istatut li jirregola l-operat tal-organizzazzjoni.

- 5.8 L-amministraturi għandhom dejjem jippruvaw li jevitaw sitwazzjonijiet fejn jista' jinħoloq kunflitt ta' interess² kemm bejn żewġ organizzazzjonijiet volontarji amministrati minnhom (f'każ li jkunu f'izjed minn bord jew kumitat wieħed) jew b'hal riżultat ta' sitwazzjoni fejn jista' jkollhom interess materjali, personali jew xort'oħra.
- 5.9 F'każ li jinqala' kunflitt ta' nteress ta' din ix-xorta, l-amministratur in kwistjoni għandu/ha j/tagħmel dikjarazzjoni bil-kitba dwar dan il-kunflitt u j/tgħaddih/a lill-bord tal-amministraturi tal-organizzazzjonijiet konċernati biex dawn jagħtu l-parir tagħhom. F'każ li din id-dikjarazzjoni ma ssirx, l-amministratur j/tista' j/titneħħa mill-kariga tiegħu/tagħha hekk kif stipulat f'Artiklu 9 tat-Tieni Skeda fejn din tista' tiġi applikata flimkien ma' liġijiet u regolamenti oħra rilevanti.
- 5.10 L-amministraturi għandhom ikunu responsabbli li jmexxu u jissorveljaw l-azzjonijiet ta' l-impjegati m'haddma mill-organizzazzjoni volontarja.
- 5.11 L-amministraturi għandhom ukoll l-obbligu li fil-proċess ta' reklutaġġ ta' staff u fil-ħatra ta' kumitati, selezzjoni, taħriġ u kundizzjonijiet ta' xogħol, kif ukoll fix-xiri ta' oġġetti u servizzi, isostnu u japplikaw il-prinċipju ta' "opportunitajiet indaqs" u jhaddnu l-prinċipju tad-diversita'.
- 5.12 L-amministraturi ta' organizzazzjoni volontarja ma jistgħux jeżoneraw ruħhom mir-responsabbiltà li tirriżulta minn ksur ta' fiduċja minħabba frodi, għemil b'intenzjoni ħażina jew negliġenza serja min-naħa tagħhom skont il-provvedimenti, fejn japplikaw, ta' Artiklu 30 (5) tal-Att dwar it-*Trusts* u *Trustees*. Barra minn hekk, ma jistgħux jeżoneraw lilhom infushom mir-responsabbiltà għal amministrazzjoni ħażina b'intenzjoni, negliġenza serja jew ksur serju fil-qadi ta' dmirijietom skont kif elenkat f'Artiklu 16(7) tat-Tieni Skeda skont fejn huwa applikabbli.

² Kunflitt ta' interess: L-amministraturi jridu kontinwament jagħtu każ tal-obbligi legali tagħhom f'dak li għandu x'jaqsam il-kunflitt ta' interess. Idealment, huma għandhom jevitaw sitwazzjonijiet fejn jinħoloq xi tip ta' kunflitt ta' nteress bejn l-organizzazzjonijiet amministrati minnhom, inkluż konflitti bejn l-iskopijiet tal-organizzazzjoni u xi negozju personali tal-amministratur. Bl-istess mod, l-amministraturi m'għandhomx jidhlu fi ftehim li fih għandhom interess materjali qabel ma jiddiskutuh mal-partijiet interessati. Fejn fil-fatt jinħoloq kunflitt ta' nteress, l-amministraturi għandhom jiżguraw li ċ-ċirkostanzi kollha jiġu esposti quddiem dawk li jiġu affettwati.

5.13 Sakemm ma jkunx speċifikat mod ieħor mill-istatut tal-organizzazzjoni u/jew f'xi liġijiet jew regolamenti rilevanti, l-amministraturi għandhom dejjem jinħatru mill-membri tal-organizzazzjoni volontarja.

6. Kodiċi ta' Etika

6.1 L-amministraturi għandhom dejjem jaħdmu fl-aħjar interess tal-organizzazzjoni volontarja, u mhux jirrapreżentaw xi grupp jew parti mill-organizzazzjoni. Dan għandu jsir irrispettivament minn kif ġew nominati, eletti jew magħżula għall-kariga.

6.2 L-amministraturi għandhom ikunu indipendenti f'kull ċirkostanza u jevitaw li jiġu taħt il-kontroll ta' xi individwu, organizzazzjoni esterna jew terzi persuni li jistgħu jagħmlu ħsara lill-organizzazzjoni volontarja.

6.3 L-amministraturi huma obbligati li jgibu ruħhom b'integrità' f'kull ħin waqt li jkunu qed iwettqu d-doveri u r-responsabbiltajiet tagħhom. Barra minn hekk għandhom jiddikjaraw mill-ewwel kull meta jkun hemm xi kunflitt ta' nteress (ara paragrafu 5.8 u 5.9 fis-sezzjoni ta' qabel din).

6.4 Sabiex iwettqu b'mod xieraq id-dmirijiet, is-setgħat u r-responsabbiltajiet tagħhom, l-amministraturi għandhom jiżguraw li jifhmu eżatt l-attivitajiet u l-iskopijiet tal-organizzazzjoni volontarja u wkoll dak li huwa elenkat fl-istatut li jirregola l-operat tal-organizzazzjoni. L-amministraturi għandhom ukoll dmir li jfittxu jieħdu parir legali u professjonali meta tinħass il-ħtieġa biex jifhmu eżatt dan li semmejna.

6.5 L-amministraturi għandhom dejjem ifittxu li jikkoperaw, jikkordinaw u jiftehmu ma' xulxin b'ħala tim. Għandhom ukoll id-dover li jkunu prudenti sabiex jipproteġu l-assi tal-organizzazzjoni volontarja kif ukoll biex jiżguraw li dawn jiġu utilizzati kif suppost biex titwettaq b'mod sħiħ il-missjoni tal-organizzazzjoni volontarja.

- 6.6 L-amministraturi m'għandhom qatt jabbużaw mill-poter tagħhom, dejjem iżommu lura milli jamministraw f'hażin jew jaħdmu b'ingann jew kull azzjoni oħra illegali li tkun ta' detriment għall-organizzazzjoni volontarja u l-iskop għalxiex din taħdem. Barra minn hekk tmur ukoll kontra l-prinċipji ta' governanza u prattiċi tajba elenkati f'dan il-Kodiċi.

It-Tielet Parti

Il-Bord tal-Amministraturi

7. Kondotta Ġenerali

- 7.1 Kull Bord tal-Amministraturi għandu jkollu funzjonijiet u responsabbiltajiet ċari u għandu jkun organizzat b'tali mod li jkun jista' jwettaq dawn il-funzjonijiet u responsabbiltajiet b'mod effettiv.
- 7.2 Għal dan il-għan, il-Bord għandu jirrevedi b'mod regolari l-prattiċi ta' f'idma tiegħu kif ukoll l-istrateġiji biex dejjem jaħdem bl-iktar mod effettiv u effiċjenti; kif ukoll biex jara li jittieħdu l-passi neċessarji biex jitjieb l-operat tal-organizzazzjoni.
- 7.3 Il-Bord għandu dmir li jelenka il-funzjonijiet, l-iskopijiet u r-responsabbiltajiet ta' sotto-komitati, uffiċjali (inkluż il-Kap Eżekuttiv fejn hemm din il-kariga) kif ukoll ta' staff u aġenti oħra li jistgħu jiġu iddelegati xogħol bl-awtorita' tal-Bord. Il-Bord għandu wkoll id-dmir li jissorvelja ir-riżultati u l-operat ta' dawn il-persuni.
- 7.4 Il-Bord għandu jitwaqqaf biex jirrappreżenta taħlita ta' esperjenza, f'ila, għarfien u kwalitajiet oħra li huma rilevanti biex dan jaħdem tajjeb kif ukoll biex iġib l-organizzazzjoni volontarja 'il quddiem, biex b'hekk tiffaċja l-isfidi li jiġu quddiemha u tkun miftuħa għal iżjed opportunitajiet.

- 7.5 Il-Bord għandu jkun miftuħ u marbut li jagħti rendikont ta' għemilu lill-membri tal-organizzazzjoni kif ukoll lil dawk kollha li jista' jkollhom interess fix-xogħol tal-Bord. Il-Bord għandu wkoll l-obbligu li jwieġeb għall-ħtiġijiet u talbiet li jsiru mill-klijenti tal-organizzazzjoni u dawk kollha li jibbenefikaw mill-operat tal-organizzazzjoni, u għandu jipprova jaqdihom f'dawn it-talbiet dment li jkunu vijabbli u raġonevoli.
- 7.6 Il-Bord għandu jkollu strategija ċara biex jirrekluta u jibdel amministraturi li jirreżenjaw jew li jaslu fi tmiem il-ħatra tagħhom. Il-Bord għandu wkoll jiżgura li din l-istrategija tkun konformi mad-dokumenti li jmexxu l-operat tal-organizzazzjoni volontarja li wkoll għandu jkollu mnizzel fih metodu dettaljat li permezz tiegħu l-Bord tal-Amministraturi jiġi maħtur, il-perjodu għal kemm dan idum jopera, kif ukoll il-kundizzjonijiet li minħabba fihom, l-amministraturi jistgħu jitneħħew mill-ħatra tagħhom.
- 7.7 Meta jagħti l-każ li l-organizzazzjoni volontarja tħaddem kap eżekuttiv, għandu jkun hemm distinzjoni ċara fil-funzjonijiet u responsabbiltajiet tiegħu/tagħha minn dawk tal-Bord tal-Amministraturi għalhekk din id-distinzjoni għandha tkun imnizzla bil-miktub b'mod ċar. Ir-rwol tal-Bord tal-Amministraturi għandu jkun immirat lejn missjoni strategika u d-direzzjoni li lejha għandha timxi l-organizzazzjoni u għandu jevita li jkun involut fi kwistjonijiet ta' tmexxija ta' kuljum. Għal dan il-għan il-Bord għandu jzomm lill-istaff responsabbli ta' dan il-lat permezz tal-kap eżekuttiv.

8. Laqgħat tal-Bord tal-Amministraturi

- 8.1 Il-Bord tal-Amministraturi għandu jiltaqa' b'mod regolari biżżejjed biex ikun jista' jwettaq id-dmirijiet tiegħu b'mod effettiv.
- 8.2 Il-Bord tal-Amministraturi għandu jzomm *records* dettaljati tal-laqgħat li jsiru inkluż agenda, minuti dwar il-kwistjonijiet imqajma u diskussi, deċiżjonijiet li jittieħdu, korrispondenza kif ukoll dokumentazzjoni rilevanti oħra li jkollha x'taqsam mal-minuti.

- 8.3 Id-dokumenti li jkollhom x'jaqsmu mal-Bord tal-Amministraturi, bħala regola ġenerali, għandhom jiġu iċċirkolati minn żmien biżżejjed qabel il-laqgħat tal-Bord u għandhom ikunu miktuba b'mod ċar u pprezentati tajjeb.
- 8.4 Il-Bord tal-Amministraturi għandu jiżgura li fil-fatt jaħdem b'mod effettiv u effiċjenti u għandu jitlob parir ta' kull espert, professjonist jew persuni oħra li jista' jeħtieġ biex jilħaq dan il-għan u jagħmel deċiżjonijiet għaqlija u infurmati.
- 8.5 Iċ-*chairpersons* tal-Bordijiet tal-Amministraturi għandhom jiżguraw kondotta tajba mingħajr diffikultajiet waqt il-laqgħat tal-Bord u għandhom ukoll jiżguraw li l-amministraturi jkunu jistgħu jikkontribwixxu b'mod ħieles u ġust waqt dawn il-laqgħat.

9. Responsabbiltajiet tal-Bord tal-Amministraturi

- 9.1 Il-Bord tal-Amministraturi għandu dmir li jaħdem għall-aqwa interess tal-organizzazzjoni volontarja f'kull ħin, b'mod speċjali billi jara kif jikseb jew itejjeb l-iskopijiet tal-organizzazzjoni volontarja skont il-mandat imniżżel fl-istatut jew, fejn applikabbli, permezz ta' riżoluzzjonijiet li jittieħdu mill-amministraturi, membri jew fundaturi.
- 9.2 Il-Bord tal-Amministraturi huwa responsabbli b'mod kollettiv għall-implimentazzjoni ta' livelli għoljin ta' governanza u prattiċi tajba fil-ġestjoni u l-amministrazzjoni tal-organizzazzjoni volontarja.
- 9.3 Għal dan il-għan, il-Bord tal-Amministraturi għandu jiżgura li l-amministraturi jkollhom funzjonijiet u responsabbiltajiet ċari li jirriflettu l-karigi differenti li jkollhom, u jiżguraw ukoll li dawn il-funzjonijiet u r-responsabbiltajiet jitwettqu sewwa fi spirtu ta' grupp u b'konformita' mal-aqwa prattiċi.

- 9.4 L-istess prinċipji li huma mniżżla fil-paragrafu 9.3 t'hawn fuq għandhom japplikaw għal kull sotto-kumitat, ufficjal u staff ieħor (kemm volontarju kif ukoll impjegat) u kull aġent ieħor li jhaddem/jaħtar il-Bord tal-Amministraturi għal kwalunkwe raġuni. Għaldaqstant għandu jkun hemm definizzjoni ċara tat-tip ta' awtorita' li tingħata lilhom mill-Bord kif ukoll il-kundizzjonijiet li minħabba fihom dawn jistgħu jitneħħew mill-karigi rispettivi tagħhom.
- 9.5 Il-Bord tal-Amministraturi għandu jiżgura li jimxi b'konformita' mal-provvedimenti kollha kif elenkati fl-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji u it-Tieni Skeda tal-Kodiċi Ċivili, kif ukoll ma' kull liġi/regolamenti oħrajn relevanti.
- 9.6 L-amministraturi għandhom, kemm fil-kapaċita' tagħhom individwali kif ukoll b'hal Bord, jipprovdu lill-organizzazzjoni b'livelli għoljin ta' tmexxija u għandhom jiggarrantixxu li l-iskopijiet tal-organizzazzjoni volontarja jintlaħqu.
- 9.7 Il-Bord tal-Amministraturi għandu dmir li jstabilixxi jew japprova l-*policies*, baġits u pjanijiet, apparti li jippjana id-direzzjoni strateġika u jsostni l-valuri tiegħu.
- 9.8 Il-Bord tal-Amministraturi għandu jkun responsabbli b'mod kollettiv li jiżgura li l-organizzazzjoni qegħda topera fuq livelli xierqa, għandha flus biżżejjed biex tħallas xi djun li jista' jkollha u qed twettaq l-iskopijiet li taħdem għalihom. Għal dan il-għan, il-Bord għandu jwaqqaf sistemi adattati ta' sorveljar u verifika.
- 9.9 Il-Bord tal-Amministraturi huwa responsabbli li jiggarrantixxi li l-organizzazzjoni volontarja tkun konformi mal-viżjoni, missjoni u wkoll mal-valuri hekk kif imniżżla fl-istatut, f'dan il-Kodiċi kif ukoll ma' liġijiet u regolamenti oħra relevanti.

- 9.10 Il-Bord tal-Amministraturi għandu jkun responsabbli mill-propjeta' tal-organizzazzjoni volontarja jew propjeta' miżmuma mill-organizzazzjoni bħala fiduċjarja. Dan japplika meta l-organizzazzjoni volontarja mhix reġistrata mar-Registatur tal-Persuni Legali. Dan il-Bord għandu jwettaq id-doveri elenkati f'Artiklu 7(1) tat-Tieni Skeda, fejn japplika, f'dak li għandu x'jaqsam ma' tali propjeta'. Bl-istess mod, il-Bord ta' *Trustees* ta' kull *trust* tal-karita' li hija organizzazzjoni volontarja għandu jkun responsabbli għall-propjeta' li jżomm, bħala sid jew li ngħatat lillu b'obbligazzjoni li l-propjeta' tintuża għal għanijiet ta' karita'. Dawn huma wkoll marbuta li jwettqu d-doveri mniżżla fl-Att dwar *Trust* u *Trustees*, Kap 331 tal-Liġijiet ta' Malta, fejn applikabbli.
- 9.11 Il-Bord tal-Amministraturi għandu jfassal il-livelli ta' kondotta għall-amministraturi tal-organizzazzjoni volontarji u għandu jiżgura li l-obbligazzjonijiet lejn l-investituri, lejn il-pubbliku ġenerali kif ukoll lejn is-settur rilevanti tal-pubbliku li l-organizzazzjoni timmira għall-interessi speċifiċi tagħhom, jinftehm u tajjeb u jiġu onorati.
- 9.12 Il-Bord tal-Amministraturi għandu jiżgura li jiddedika ħin raġonevoli kull tant żmien biex jevalwa u jikkunsidra t-twettiq tad-dmirijiet tal-Bord innifsu u jevalwa l-operat tiegħu bħala tim.

Nota:

It-termini kollha mniżżla f'dan il-Kodiċi għandhom l-istess tifsira li tingħata lilhom fl-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji, Kap 492 tal-Liġijiet ta' Malta u liġijiet u regolamenti rilevanti oħra.

Kull fejn jinstab li jkun hemm kunflitt bejn xi klawnsola fi ħdan dan il-Kodiċi u l-provvedimenti elenkati fl-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji, it-Tieni Skeda tal-Kodiċi Ċivili u l-Att dwar it-Trusts u t-Trustees (fejn applikabbli) u/jew liġijiet jew regolamenti oħra rilevanti, il-provvedimenti ta' dawn il-liġijiet u regolamenti awtomatikament iwarrbu kull klawnsola li tinsab f'dan il-Kodiċi li tista' tkun ta' kunflitt ma' dawn il-provvedimenti.

Prof. Kenneth Wain

Kummissarju għall-Organizzazzjonijiet Volontarji

Novembru 2011

Sunt tal-Prinċipji Ewlenin u Kontenut

L-Ewwel Parti

10. Definizzjonijiet u Provvedimenti Ġenerali Oħra

- 10.1. Dan huwa l-ewwel Kodiċi ta' dan it-tip maħluq apposta għas-settur volontarju f'Malta. L-għan ewlieni tiegħu huwa li jstabilixxi livelli, prinċipji u regoli rigward governanza tajba u prattiċi tajba li jgħinu lill-amministraturi tal-organizzazzjonijiet volontarji fit-twettiq tal-ħidma tagħhom u waqt l-għoti tas-servizzi tagħhom.
- 10.2. It-terminu 'governanza tajba' għandu jinftiehem mhux biss bħala ġestjoni sempliċi u effettiva iżda wkoll ġestjoni demokratika u etikament korretta.
- 10.3. Għad li l-konformita' ma' dan il-Kodiċi mhix mandatorja, l-organizzazzjonijiet volontarji għandhom jirrevedu d-dokumenti ta' tmexxija tagħhom, l-istatuti, l-kodiċi ta' kondotta u dokumenti oħra simili skont il-gwida pprovduta minn dan il-Kodiċi. L-organizzazzjonijiet volontarji li jimxu skont il-prinċipji elenkati fil-Kodiċi għandhom jagħmlu dikjarazzjoni dwar dan fir-rapport annwali tagħhom kif ukoll f'materjal ieħor li jippubblikaw.
- 10.4. L-organizzazzjonijiet volontarji ivarjaw fid-daqs, d'ħul u kumplessita', għaldaqstant il-ħtigijiet biex tinkiseb governanza tajba ivarjaw skont dawn il-kriterji. Għaldaqstant ta' min jgħid li ċertu klawnsoli fi ħdan dan il-Kodiċi mhux bilfors japplikaw għall-ċertu organizzazzjonijiet volontarji, għalhekk dan il-Kodiċi għandu jigi interpretat skont il-kriterji tal-organizzazzjoni partikolari.

- 10.5 Il-fatt li l-amministraturi ma jistgħux jieħdu rimunerazzjoni (flief f'ċirkostanzi partikolari u kundizzjonijiet elenkati fl-Att dwar l-Organizzazzjonijiet Volontarji) m'għandux itellef bl-ebda mod l-aġir professjonali u l-professjonalita' tal-ogħla kwalita' li għandhom joffru waqt l-amministrazzjoni tal-organizzazzjoni. Għaldaqstant il-valuri li għandhom iħaddnu għandhom ikunu dawk ta' korrettezza etika flimkien ma' impenn professjonali biex iġibu 'il quddiem l-iskop u l-għanijiet tal-organizzazzjoni.
- 10.6 Meta persuna għandha kariga ta' amministratur kif ukoll ta' impjegat tal-istess organizzazzjoni, hija għandha dritt li titħallas għas-servizzi mogħtija fil-kapaċita' tagħha bħala impjegat/a. Madankollu għandu jkun hemm distinzjoni ċara bejn is-servizzi li din il-persuna toffri bħala amministratur u dawk li jingħataw bħala impjegat tal-organizzazzjoni volontarja.

It-Tieni Parti

11. Doveri u Kodiċi ta' Etika

- 11.1 L-amministraturi ta' organizzazzjoni volontarja għandhom jagħmlu dak kollu li hu meħtieġ biex jiggarrantixxu l-kredibilita', r-responsabbilta', it-trasparenza u r-reputazzjoni tajba tal-organizzazzjoni volontarja u fl-istess ħin iqajmu kuxjenza pubblika dwar ix-xogħol u l-missjoni tal-istess organizzazzjoni. Għaldaqstant l-amministraturi huma meqjusa responsabbli għall-aġir tagħhom personali u huma meħtieġa li jkunu trasparenti fil-ftehim u n-negozji tagħhom.
- 11.2 L-amministraturi għandhom jippreparaw ir-rendikonti annwali tal-organizzazzjoni volontarja skont kif jelenkaw il-liġijiet u regolamenti rilevanti. L-amministraturi għandhom ukoll jippreparaw ir-rapporti annwali tal-organizzazzjoni, li għandhom jinkludu rapport dettaljat tal-attivitajiet organizzati mill-organizzazzjoni matul is-sena li tkun għaddiet kif ukoll dettalji oħra importanti li jistgħu jintalbu mil-liġijiet u /jew regolamenti rilevanti.

- 11.3 Kull amministratur ta' organizzazzjoni għandu jikkonforma mal-liġijiet/regolamenti applikabbli li għandhom x'jaqsmu mal-amministrazzjoni u tmexxija ta' organizzazzjoni volontarja. Kull persuna li għandha xi rabta jew li tagħti xi kontribuzzjoni fi ħdan l-organizzazzjoni għandha tagħmel l-istess.
- 11.4 L-amministraturi għandhom jikkoperaw, jikkordinaw u jikkollaboraw ma' xulxin b'ħala tim. L-amministraturi għandhom jaġixxu dejjem bi prudenza sabiex jiproteġu l-assi u l-propjeta' tal-organizzazzjoni volontarja biex jiggarrantixxu li qed iwettqu l-missjoni tal-organizzazzjoni.

It-Tielet Parti

12. Il-Bord tal-Amministraturi

- 12.1 Bord tal-Amministraturi għandu jkollu responsabbiltajiet u skopijiet ċari. Barra minn hekk għandu jorganizza lilu nnifsu b'tali mod li jkun f'pożizzjoni li jista' jwettaq dawn l-iskopijiet u responsabbiltajiet b'mod effettiv.
- 12.2 F'każ li organizzazzjoni volontarja tħaddem kap eżekuttiv, għandu jkun hemm bil-miktub distinzjoni ċara bejn ir-rwol ta' dan il-kap u r-rwol tal-Bord tal-Amministraturi. Il-Bord tal-Amministraturi għandu jiffoka l-isforzi tiegħu fuq id-direzzjoni u l-istrategija ġenerali tal-missjoni tal-organizzazzjoni u għandu jevita li jkun involut fi kwistjonijiet tat-tmexxija ta' kuljum. Il-Bord tal-Amministraturi jżomm l-istaff tal-organizzazzjoni responsabbli permezz tal-Kap Eżekuttiv.
- 12.3 Il-Bord tal-Amministraturi għandu jżomm *records* dettaljati biżżejjed tal-laqqgħat li jsiru, inkluż l-aġenda, il-minuti li jkun fihom kwistjonijiet imqajma u diskussi, deċiżjonijiet li ttieħdu, korrispondenza flimkien ma' dokumenti oħra li għandhom x'jaqsmu mal-minuti.

12.4 Il-Bord tal-Amministraturi huwa responsabbli b'mod kollettiv li jimplimenta livelli għoljin ta' governanza u prattiċi tajba kemm fil-ġestjoni kif ukoll fl-amministrazzjoni tal-organizzazzjoni volontarja. Għal dan il-għan, għandu jiggarrantixxi li l-amministraturi jkollhom funzjonijiet u responsabbiltajiet ċari li jirriflettu il-karigi differenti ta' kull wieħed/waħda minnhom. Importanti wkoll li dawn ir-responsabbiltajiet jitwettqu b'mod effettiv fi spirtu ta' tim u skont l-aqwa prattiċi tajbin.